Priloga k pravilniku o ocenjevanju za predmet **PSIHOLOGIJA**.

Ocenjujemo v skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja v srednjih šolah in Pravili ocenjevanja Gimnazije Novo mesto, veljavnim učnim načrtom in maturitetnim katalogom za predmet PSIHOLOGIJA.

1. Minimalni standardi znanj

Minimalni standardi znanj za predmet psihologija v 2. oz. 3. letniku kot tudi minimalni standardi znanj za maturitetni predmet psihologija v 4. letniku so priloženi na koncu in so sestavni del tega pravilnika.

2. Pogoji za pozitivno oceno ob koncu prvega ocenjevalnega obdobja

Za pozitivno oceno ob koncu ocenjevalnega obdobja mora dijak praviloma pridobiti vse načrtovane ocene (pisne in ustne), katerih povprečje mora znašati več kot 1,5.
Dijak v posameznem ocenjevalnem obdobju ni dosegel minimalnih standardov znanja, če mu manjka ena ali več kot ena ocena oz. če ima več kot polovico negativnih ocen (oz. povprečno oceno manj kot 1,5).

3. Pogoji za pozitivno oceno ob koncu pouka

Za pozitivno oceno ob koncu pouka mora dijak praviloma pridobiti vse načrtovane ocene (pisne in ustne), katerih povprečje mora znašati več kot 1,5. Vse ocene (pisne in ustne) so enakovredne.
Končna ocena se določi kot povprečje vseh ocen skozi celotno šolsko leto in se nato zaključi navzgor, če je nad polovico in navzdol, če je pod polovico. Kadar je povprečna ocena točno med dvema ocenama, imajo večjo težo ocene zadnjih pisnih preizkusov, ker predstavljajo nadgradnjo prvih.
Kot primer v spodnji tabeli navajamo primere zaključevanja, kadar je povprečje natanko 4,5.

1. ocena	5	4	4	5	4	5	3	5	5	5
2. ocena	5	4	5	4	5	4	5	3	5	5
3. ocena	4	5	5	4	4	5	5	5	3	5
4. ocena	4	5	4	5	5	4	5	5	5	3
Zaključena ocena	**4**	**5**	**5**	**4**	**5**	**4**	**5**	**5**	**4**	**4**

4. Načini pridobivanja ocen

Načini pridobivanja ocen so pisni, ustni ter s samostojnim izdelkom.

a. <u>Pisno ocenjevanje znanja</u>

V **<u>2. oziroma 3. letniku</u>** se znanje pisno ocenjuje trikrat v šolskem letu, enkrat v prvem ocenjevalnem obdobju in dvakrat v drugem ocenjevalnem obdobju. V primeru, da dijak izostane od pouka na dan, ko se pisno ocenjuje znanje, piše pisno ocenjevanje prvo naslednjo uro, ko dijak pride k pouku (razen če ni drugače dogovorjeno).

V **<u>4. letniku</u>** so pri pripravi na maturo predvidena najmanj štiri pisna ocenjevanja znanja z maturitetnimi tipi vprašanj.

Vsako preverjanje in ocenjevanje se piše samo enkrat, razen če ni v dogovoru z dijaki drugače. Ob koncu šolskega leta, predvidoma v mesecu maju, imajo dijaki možnost dodatnega roka, kjer pišejo sklope, ki jih zaradi njihove odsotnosti v rednem roku niso pisali, so jih pisali negativno ali izboljšujejo oceno. Lahko pišejo tudi po več sklopov hkrati. Upošteva se boljša ocena. Datum in ura izboljševanja ocen bosta določena naknadno, predvidoma izven rednih ur pouka. Obseg snovi pri tem ocenjevanju znanja določi učitelj. V izjemnih okoliščinah (zdr. opravičljiva odsotnost, tekmovanja za šolo...) se dijaku da možnost za ponovno preverjanje in ocenjevanje znanja že v predhodno dogovorjenem roku.

b. Ustno ocenjevanje znanja

V **2. oziroma 3. letniku** se znanje ustno ocenjuje najmanj enkrat v šolskem letu. Dijak pri posameznem spraševanju dobi tri vprašanja, ki zahtevajo različne ravni znanja (po Bloomu). Vsako vprašanje je ocenjeno z oceno od 1 do 5. Oceno oblikujemo tako, da izračunamo povprečno oceno. Ustno ocenjevanje znanja je napovedano. To je ugodnost dijakov, ki jo lahko tudi izgubijo v skladu s Pravili ocenjevanja Gimnazije novo mesto.
V primeru izboljšanja lahko dijak ugodnost ponovno pridobi.

V **4. letniku** predvidenega ustnega ocenjevanja znanja ni. Dijak lahko na svojo željo in po dogovoru s profesorjem, poleg predvidenih pisnih ocenjevanj, pridobi do največ dve ustni oceni v posameznem šolskem letu.

c. Samostojni izdelek

Dijak si lahko na lastno željo in po dogovoru s profesorjem pridobi dodatno oceno z izdelavo in predstavitvijo seminarske naloge, predstavitve filma ali knjige na psihološko temo ipd.

5. Kriteriji ocenjevanja

Opisni kriteriji za (ustno) ocenjevanje znanja

OCENJEVALNI KRITERIJI	**OCENA**
Dijak: - ne zna ali pozna zelo malo učne snovi - zamenjuje pojme - obnavlja snov brez povezav in ne pozna bistva posameznih pojmov - napačno razlaga	NEZADOSTNO (1)
Dijak: - ima pomanjkljivo znanje - slabo razume - obnavlja učno snov z nekaterimi bistvenimi elementi - razlaga, argumenti, primeri so pomanjkljivi - zelo potrebuje pomoč učitelja	ZADOSTNO (2)
Dijak: - ima dobro znanje - pravilno oblikuje odgovore - razume učno snov brez podrobnosti - ima nekatere primanjkljaje v znanju (primeri in argumenti so deloma ustrezni, predstavitev zatikajoča)	DOBRO (3)

- navaja učno snov po zapiskih ali po učbeniku - potrebuje učiteljevo pomoč in jo dobro izkoristi	
Dijak: - razume učno snov - nima pomanjkljivega znanja - pozna bistvene elemente učne snovi s podrobnostmi - skoraj ne potrebuje učiteljeve pomoči - oblikuje odgovore s svojimi besedami - pojasnjuje, primerja, logično razlaga, povezuje podobnosti in razlikuje - ima težave le pri sintezi in vrednotenju	PRAV DOBRO (4)
Dijak: - zelo dobro razume učno snov - dodatna vprašanja učitelja ga ne zmedejo - kaže veliko samostojnost pri posredovanju in opisovanju problemov in primerov, ki so ilustrativni in originalni - samostojno logično razlaga, interpretira podatke, razširja in povezuje - odlično obvlada sintezo in vrednotenje	ODLIČNO (5)

Kriteriji za pisno ocenjevanje znanja

0-49%	NEZADOSTNO (1)
50-64%	ZADOSTNO (2)
65-79%	DOBRO (3)
80-89%	PRAV DOBRO (4)
90-100%	ODLIČNO (5)

6. Preverjanje znanja

Preverjanje znanja poteka vsako uro pred začetkom obravnave nove učne snovi (5 min), z domačimi nalogami in obvezno vsaj eno uro pred pisnim ocenjevanjem znanja.
Sprotno preverjanje znanja je večinoma ustno, preverjanje pred pisnim ocenjevanjem znanja pa je izvedeno pisno ali ustno. Dijake seznanimo z obsegom snovi in tipom nalog.

7. Odstopanja

Zaradi individualnih posebnosti dijaka oz. drugih opravičljivih razlogov je možno odstopanje od navedenih pravil.

8. Opravljanje popravnega izpita

8.1 Način opravljanja

Za 2. oziroma 3. letnike ter 4. letnike so vsi izpiti pisni.

8.2 Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka po veljavnih kriterijih za pisno in ustno ocenjevanje znanja (gl. točko 5).

9. Opravljanje predmetnega izpita

9.1 Način opravljanja

Za 2. oziroma 3. letnike ter 4. letnike so vsi izpiti pisni.

9.2 Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka po veljavnih kriterijih za pisno in ustno ocenjevanje znanja (gl. točko 5).

10. Opravljanje dopolnilnega izpita

10.1 Način opravljanja

Za 2. oziroma 3. letnike ter 4. letnike so vsi izpiti pisni.

10.2 Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka po veljavnih kriterijih za pisno in ustno ocenjevanje znanja (gl. točko 5).

PRILOGA 1: Minimalni standardi znanj za predmet PSIHOLOGIJA v 2. oz. 3. letniku

1. PSIHOLOGIJA KOT ZNANOST

Predmet in metode psihologije

Kandidat:

- opredeli pojem psihologije in jo razmeji od drugih znanosti.
- opredeli pojme: duševni procesi, osebnost in vedenje
- opiše značilnosti znanstvene metode
- razlikuje med znanstvenim in neznanstvenim spoznavanjem
- opredeli opazovanje, introspekcijo ter ekstraspekcijo

2. ČUSTVA IN MOTIVACIJA

Čustva

Kandidat:

- opredeli pojem čustva
- opiše značilnosti posameznih čustev
- razdeli čustva po različnih merilih in jih opiše
- opiše nebesedno izražanje čustev
- opredeli čustveno zrelost

Motivacija

Kandidat:

- opiše motivacijski proces
- opiše značilnosti notranje in zunanje motivacije
- razloži hierarhijo potreb po Maslowu
- opredeli pojme frustracija, konflikt, stres
- opiše glavne vrste konfliktov
- razloži nastanek in posledice frustracij, konfliktov in stresa
- opredeli pojem osebnostna čvrstost
- opiše konstruktivno in nekonstruktivno spoprijemanje z duševnimi obremenitvami

3. SPOZNAVANJE

Občutenje in zaznavanje

Kandidat:

- opredeli občutenje in zaznavanje
- opiše proces zaznavanja.
- pojasni načela zaznavne organizacije
- opiše motnje zaznav: iluzije in halucinacije

Učenje in pomnjenje

Kandidat:

- opredeli pojem in proces učenja
- pojasni vrste učenja: klasično in instrumentalno pogojevanje, modelno učenje in besedno učenje
- opredeli pomnjenje in pozabljanje

- pojasni količinske in kakovostne spremembe pri zapomnitvi gradiva
- opiše dejavnike učenja in razloži pomen dejavnikov za učenje
- razloži strategije za izboljšanje zapomnitve in uspešnejše učenje
- opredeli in opiše učne stile

Mišljenje
Kandidat:

- opredeli pojem mišljenja
- pojasni različne vrste mišljenja: realistično/domišljijsko, konkretno/ abstraktno, konvergentno/divergentno
- opredeli ustvarjalnost in razloži dejavnike ustvarjalnosti

4. OSEBNOST

Osebnost in razvoj osebnosti
Kandidat:

- opredeli pojma osebnost in osebnostna lastnost
- opiše samopodobo ter navede in opiše njena področja
- opredeli temeljna dejavnika razvoja (dednost in okolje)
- razloži vpliv dednosti in okolja pri razvoju osebnosti
- opiše glavne značilnosti razvojnih obdobij

Sposobnosti
Kandidat:

- opredeli inteligentnost
- opiše eno izmed teorij inteligentnosti

5. MEDOSEBNI ODNOSI

Socializacija in skupine
Kandidat:

- opredeli socializacijo (primarna, sekundarna in terciarna)

Medosebni odnosi in komunikacija
Kandidat:

- opredeli prosocialno (sodelovanje, altruizem) in proindividualno (asertivnost, egoizem, tekmovalnost) vedenje
- opredeli disocialno vedenje
- opredeli komunikacijo
- opišejo različne komunikacijske veščine

Stališča, predsodki in moralni razvoj
Kandidat:

- opredeli pojme: stališče, predsodek, stereotip
- pojasni komponente stališč: kognitivna, čustvena in dinamična
- razloži oblikovanje in spreminjanje stališč
- opiše vrste predsodkov
- opiše stopnje izražanja predsodkov

- opredeli pojem vrednot in opiše glavne kategorije vrednot (hedonske, potenčne, moralne, izpolnitvene)

PRILOGA 2: Minimalni standardi znanj za predmet PSIHOLOGIJA v 4. letniku

1. PSIHOLOGIJA KOT ZNANOST

Predmet in razvoj psihologije

Kandidat:

- opredeli pojem psihologije in loči psihologijo od drugih znanosti.
- opredeli pojme: duševni procesi, osebnost in vedenje
- opredeli glavne psihološke panoge
- opiše smeri razvoja psihologije

Metode psihologije

Kandidat:

- opiše značilnosti znanstvene metode
- opiše metodo opazovanja
- opredeli introspekcijo ter ekstraspekcijo
- opiše metodo eksperimenta

Raziskovalne tehnike

Kandidat:

- opiše strukturirani in nestrukturirani intervju
- opiše in opredeli vprašalnik
- razlikuje med vprašanji odprtega in zaprtega tipa
- opiše različne tipe ocenjevalnih lestvic
- opredeli psihološki test in ga razlikuje od časopisnih testov

Zbiranje in obdelava psiholoških podatkov

Kandidat:

- opredeli pojma populacija in vzorec
- pojasni reprezentativno vzorca
- opiše značilnosti normalne porazdelitve
- razvrsti podatke
- prikaže podatke s histogramom in statističnim poligonom
- določi relativna števila in mere srednje vrednosti
- pojasni pojem razpršenosti
- pojasni pojem korelacije

2. DUŠEVNI PROCESI

Čustva

Kandidat:

- opredeli pojem čustva
- razdeli čustva po različnih merilih in jih opiše
- opiše nebesedno izražanje čustev
- opiše razvoj čustev
- opiše značilnosti čustvene zrelosti
- razloži povezanost čustvovanja z drugimi duševnimi procesi

Motivacija
Kandidat:

- opredeli pojme potrebe, motiv in cilja
- opiše motivacijski proces
- opiše značilnosti bioloških in psihosocialnih potreb
- razlikuje med nagonskim in socializiranim zadovoljevanjem potreb ter homeostatičnim in progresivnim zadovoljevanjem potreb
- opiše značilnosti zavesne in nezavedne motivacije
- razloži hierarhijo potreb po Maslowu
- opiše zunanjo in notranjo motivacijo
- razloži povezanost med motivacijo in drugimi duševnimi procesi
- opredeli pojme frustracija, konflikt, stres
- opiše glavne vrste konfliktov
- razloži nastanek in posledice frustracij, konfliktov in stresa
- opredeli pojem osebnostna čvrstost in pojasni njene sestavine
- opiše konstruktivno in nekonstruktivno spoprijemanje z duševnimi obremenitvami
- opiše glavne obrambne mehanizme: kompenzacija, racionalizacija, projekcija, identifikacija, zanikanje in potlačitev

Občutenje in zaznavanje
Kandidat:

- opredeli občutenje in zaznavanje
- opiše proces zaznavanja.
- opiše absolutni in diferencialno čutni prag in senzorno adaptacijo
- pojasni načela organizacije zaznav: lik in podlaga, bližina, podobnost in zaprtost
- opiše motnje zaznav: iluzije in halucinacije
- opredeli pojem pozornosti

Učenje
Kandidat:

- opredeli pojem in proces učenja
- pojasni vrste učenja: klasično in instrumentalno pogojevanje, modelno učenje in besedno učenje
- opiše Bandurovo raziskavo modelnega učenja
- opredeli pomnjenje in pozabljanje
- opiše vrste spomina: trenutni, kratkotrajni in dolgotrajni spomin.
- pojasni količinske in kakovostne spremembe pri zapomnitvi gradiva
- opiše Ebbinghausovo raziskavo količinskih sprememb pri zapomnitvi gradiva
- opiše dejavnike učenja in razloži pomen dejavnikov za učenje
- razloži strategije za izboljšanje zapomnitve in uspešnejše učenje
- opredeli pojem kompetenca

Mišljenje
Kandidat:

- opredeli pojem mišljenja
- pojasni različne vrste mišljenja: realistično/domišljijsko, induktivno/ deduktivno, konkretno/abstraktno, konvergentno/divergentno
- pojasni povezanost med mišljenje in drugimi duševnimi procesi
- opiše osnovne stopnje razvoja po Piagetu, opiše primere Piagetovih raziskav
- opiše strategije reševanja problemov: poskusi in napake, vpogled, postopna analiza
- opredeli ustvarjalnost glede na proces: fluentnost, originalnost, fleksibilnost
- opiše stopnje ustvarjalnega procesa: preparacija, inkubacija, iluminacija in verifikacija.
- Razloži osebnostne in družbene dejavnike, ki vplivajo na ustvarjalnost

3. OSEBNOST

Pojem in struktura osebnosti

Kandidat:

- opredeli osebnost kot psihofizično celoto
- opredeli pojme: osebnostne lastnosti, dimenzije, tipi
- opiše področja osebnosti: telesne značilnosti, temperament, značaj in sposobnosti
- razloži vpliv posameznih področij osebnosti na doživljanje, obnašanje in uspešnost ljudi
- razloži odvisnost posameznih področij osebnosti od dednosti in okolja
- opiše tipološko in dimenzionalno pojmovanje osebnosti

Inteligentnost

Kandidat:

- opredeli inteligentnost
- pojasni pomen merjenja inteligentnosti in količnika inteligentnosti
- pojasni medosebne in skupinske razlike v inteligentnosti
- opiše faktorje inteligentnosti po Thurstonu

Razvoj osebnosti

Kandidat:

- opredeli temeljna dejavnika razvoja (dednost in okolje)
- opiše raziskave, ki preučujejo pomen vplivov dednosti in okolja
- opiše glavne značilnosti osebnostnih razvojnih obdobij (telesne, kognitivne, emocionalne, socialne in moralne)
- opiše stopnje razvoja osebnosti po Eriksonu.
- opredeli samopodobo ter navede in opiše njena področja

Teorije osebnosti

Kandidat:

- pojasni psihodinamično pojmovanje strukture, razvoja in delovanje osebnosti po Freudu
- opiše strukturno (dispozicijsko) pojmovanje osebnosti
- opiše temeljne značilnosti vedenjskega pojmovanja osebnosti

- opiše humanistično pojmovanje osebnosti
- pojasni kognitivno pojmovanje osebnosti

4. MEDOSEBNI ODNOSI

Socializacija in skupine

Kandidat:

- opredeli socializacijo (primarna in sekundarna)
- opredeli pojma: skupina, socialna vloga
- opiše različne oblike socialnih skupin
- razloži psihološke funkcije družin
- opiše vzgojne sloge: avtoritativen, avtoritaren, permisiven in brezbrižen
- opredeli pojem socialnega zaznavanja ter razloži možne napake v socialnem zaznavanju

Medosebni odnosi in komunikacija

Kandidat:

- opredeli prosocialno (sodelovanje, altruizem) in proindividualno (asertivnost, egoizem, tekmovalnost) vedenje
- opredeli disocialno vedenje
- opredeli agresivno vedenje in razloži njegov razvoj
- razloži posledice prosocialnega, proidividualnega in disocialnega obnašanja za medosebne odnose.
- opredeli komunikacijo
- razlikuje besedno in nebesedno komunikacijo

Stališča, predsodki in moralni razvoj

Kandidat:

- opredeli pojme: stališče, predsodek, stereotip
- pojasni komponente stališč: kognitivna, čustvena in dinamična
- razloži vpliv stališč na vedenje in medosebne odnose
- opiše vrste predsodkov
- razloži vzroke oblikovanja predsodkov
- opiše vpliv predsodkov na vedenje: ogovarjanje, izogibanje, diskriminacija, nasilje, genocid
- opredeli pojem vrednot in opiše glavne kategorije vrednot (hedonske, potenčne, moralne, izpolnitvene)
- opiše ravni moralnega presojanja po Kohlbergu

11. Načrt ocenjevanja znanja

ŠOLSKO LETO 2026/27:

Program: (klasična gim., gimnazija, gimnazija v ŠO)	**Predmet:**	**Letnik:**	**Število ocenjevanj:** (v 1. oc. obd., v 2. oc. obd.)	**Vsebine ocenjevanja:**	**Način ocenjevanja:** (pisno, govorni nastop, izdelek, nastop, ...)	**Okvirni čas ocenjevanja:** (mrežni plan)	**Učitelji:**
Klasična gimnazija **Gimnazija** **Gimnazija v ŠO**	PSI-M izbirni maturitetni predmet	4.	V 1. oc. obd.: 2 V 2. oc. obd.: 2	Psihologija kot znanost (predmet in metode), čustva Motivacija, občutenje in zaznavanje Učenje in pomnjenje, mišljenje Osebnost, socialna psihologija	pisno	19. 10. – 23. 10. 30. 11. – 4. 12. 8. 2. – 12. 2. 5. 4. – 9. 4.	Zlatka Butkovec Gačnik Klara Šurla Polona Kambič Kralj
Gimnazija **Gimnazija v ŠO**	psihologija	2.	V 1. oc. obd.: 2 V 2. oc. obd.: 2	Psihologija kot znanost (predmet in metode), čustva, motivacija Občutenje in zaznavanje, učenje in pomnjenje, mišljenje	pisno ustno	23. - 27. 11. 22. – 26. 2.	Sabina Blatnik Polona Kambič Kralj

Program: (klasična gim., gimnazija, gimnazija v ŠO)	**Predmet:**	**Letnik:**	**Število ocenjevanj:** (v 1. oc. obd., v 2. oc. obd.)	**Vsebine ocenjevanja:**	**Način ocenjevanja:** (pisno, govorni nastop, izdelek, nastop, ...)	**Okvirni čas ocenjevanja:** (mrežni plan)	**Učitelji:**
				Osebnost, socialna psihologija	pisno	10. 5. – 15. 5.	
Klasična gimnazija	psihologija	3.	V 1. oc. obd.: 2 V 2. oc. obd.: 2	Psihologija kot znanost (predmet in metode), čustva, motivacija Občutenje in zaznavanje, učenje in pomnjenje, mišljenje Osebnost, socialna psihologija	pisno ustno pisno	23. 11. – 27. 11. 1. 3. – 5. 3. 3. 5. – 7. 5.	Polona Kambič Kralj